

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystrické a soudců Mgr. Petra Pospíšila a JUDr. Faisala Husseiniho, Ph.D., v právní věci

žalobce: **T. T.**
zastoupený obecným zmocněncem J. R.

proti

žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje, Krajský živnostenský úřad**
sídlem Žerotínovo náměstí 449/3, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 5. 2018, č. j. JMK 71985/2018, sp. zn. S - JMK 61235/2018 OSPŽ/JŽ

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Shora označeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Znojmo, obecního živnostenského úřadu ze dne 28. 3. 2018, č. j. SMUZN 2288/2018 ŽIVN/Kas/8, sp. zn. SMUZN 2288/2018 ŽIVN/Kas. Tímto rozhodnutím obecní živnostenský úřad podle § 58 odst. 1 písm. a) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), zrušil žalobci živnostenské oprávnění k provozování živnosti

s předmětem podnikání „*Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona*“ z důvodu, že již nesplňuje všeobecnou podmínku provozování živnosti podle § 6 odst. 1 písm. b) živnostenského zákona, tj. podmínku bezúhonnosti ve smyslu § 6 odst. 2 téhož zákona. Důvodem pro tento postup byla skutečnost, že žalobce byl pravomocným rozsudkem Okresního soudu ve Znojmě ze dne 29. 5. 2017, č. j. 17 T 100/2016-1693, odsouzen pro zločin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 4 písm. d) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Za tento trestný čin soud uložil žalobci podle § 209 odst. 4 trestního zákoníku trest odnětí svobody v trvání 30 měsíců, který byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 30 měsíců. Zároveň byl nad žalobcem vysloven dohled. Žalobci byla též uložena přiměřená povinnost zaplatit ve zkušební době poškozeným podle svých sil škodu, kterou jim zločinem způsobil. Konečně byl žalobci podle § 73 odst. 1 trestního zákoníku uložena trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu či člena statutárního orgánu obchodní korporace a v zákazu podnikání v oboru spediční činnosti v trvání 2 let.

2. *Obecní živnostenský úřad* v rozhodnutí zrekapituloval, že žalobce jako jednatel společnosti INVICTA TEAM, s. r. o., IČ 29280036, který byl oprávněn jednat a podepisovat samostatně, úmyslně přijímal prostřednictvím nedatovaných objednávek ve formě smluv o přepravě věcí další závazky, přestože si byl nejméně od data 20. 3. 2012, kdy podepsal přiznání k dani z příjmů právnických osob za rok 2011 a byl seznámen s výsledkem hospodaření, vědom nedobré ekonomické situace a tedy i skutečnosti, že nebude schopen svým závazkům řádně dostát, ačkoliv smluvní partneři sjednané úhrady očekávali. Jednalo se především o zakázky na přepravu zboží, ale i jiné služby, kdy popsáním jednáním způsobil poškozeným za období od 28. 3. 2012 do 26. 3. 2013 škodu v celkové výši 845 178 Kč. Na tomto podkladě obecní živnostenský úřad dospěl k závěru, že žalobce přestal splňovat podmínku bezúhonnosti ve smyslu § 6 odst. 2 živnostenského zákona. Žalobce spáchal trestný čin v souvislosti s podnikáním, a to přes skutečnost, že se jej dopustil jako jednatel právnické osoby a nikoli jako fyzická osoba – podnikatel. Živnostenský zákon v tomto směru nerozlišuje formu podnikání, nýbrž hovoří pouze o souvislosti s podnikáním jako takovým. Pokud je prokázáno, že podnikatel přestal splňovat podmínku bezúhonnosti, nezbyvá živnostenskému úřadu, než obligatorně rozhodnout o zrušení živnostenského oprávnění. K argumentům žalobce pak obecní živnostenský úřad konstatoval, že pro posouzení, zda podnikatel nadále splňuje podmínku bezúhonnosti, není rozhodné, jaký byl uložen trest, nýbrž v zákoně jasně zmiňovaná souvislost s podnikáním. Navrhované doplnění důkazů o stanovisko probační a mediační služby není v rámci projednávané věci nijak rozhodné, neboť jediným relevantním důkazem je a musí být toliko rozsudek trestního soudu.
3. *Žalovaný* v odůvodnění rozhodnutí o odvolání konstatoval, že živnostenský úřad obligatorně zruší živnostenské oprávnění v případě, že podnikatel přestane splňovat podmínku bezúhonnosti ve smyslu § 6 odst. 2 živnostenského zákona. Pro takový závěr musí být naplněny dva předpoklady. Ty spočívají jednak v existenci pravomocného rozsudku odsuzujícího fyzickou osobu za spáchání úmyslného trestného činu a dále, že takový trestný čin souvisí s podnikáním. Pokud jsou podmínky splněny, živnostenský úřad zruší živnostenské oprávnění obligatorně. O splnění první podmínky není sporu. Pro hodnocení, zda byl trestný čin spáchán v souvislosti s podnikáním žalobce, pak žalovaný popsal, jaké obory činnosti má žalobce zapsány v živnostenském rejstříku v rámci svého předmětu činnosti, zrekapituloval trestnou činnost žalobce a shledal, že souvislost trestného činu s podnikáním je dána tím, že byl tento spáchán při podnikání jiného podnikatele, na kterém se žalobce, jakožto jednatel společnosti, aktivně podílel. Rozvedl, že trestní zákoník nepřipouští u trestného činu podvodu jinou formu zavinění, a proto bylo rozsudkem žalobci prokázáno i to, že spáchal úmyslný trestný čin, přičemž žalobce se proti rozsudku ani neodvolal. Jeho protiprávní jednání se přitom neslučuje s výkonem živnostenského oprávnění ve vazbě na živnost volnou. V této souvislosti žalovaný uvedl, že je v zájmu společnosti, aby živnost vykonávaly osoby, u nichž lze očekávat seriózní a odpovědný přístup. jednání žalobce, kterým naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu, v souladu s takovým zájmem společnosti není.

Pokud žalobce jednal za společnost INVICTA TEAM, s. r. o., a přijímal další závazky, ač si byl vědom, že jim společnost nebude schopna dostát, je nepochybné, že tak činil v souvislosti s podnikáním. Na podporu svého závěru žalovaný citoval judikaturu, kterou interpretoval tak, že pro posouzení bezúhonnosti je podstatnou povaha činnosti a nikoli předmět, s nímž je spojena. V daném případě je zřejmá souvislost úmyslného trestného činu i s živností volnou a po nabytí právní moci zmiňovaného rozsudku tak již žalobce není bezúhonný. Trestní rozsudek je podkladem pro rozhodnutí živnostenského úřadu a nedochází tak ke dvojímu postihu, ani k rozšíření trestu. Živnostenský úřad neměl jinou možnost než zrušit živnostenské oprávnění žalobce. Živnostenský zákon upravuje postup pro případ kolize mezi vznikem překážky provozování živnosti ve smyslu uložení trestu zákazu činnosti a ztráty bezúhonnosti, jakožto všeobecné, generální podmínky provozování živnosti. Taková ztráta má totiž přednost před překážkou spočívající v trestu zákazu činnosti. Při posuzování souvislostí konkrétního trestného činu s podnikáním je živnostenský úřad povinen vyrovnat se s otázkou bezúhonnosti sám, a to bez ohledu na případně vyslovený závěr soudu. Bezúhonnost, jako jedna z všeobecných podmínek provozování živnosti, je nedělitelná, podnikatel je tedy buď považován za bezúhonného ve vztahu ke všem živnostem, anebo k žádné. Z obdobného důvodu pak dospěl k závěru, že předmět podnikání živnosti volné, který tvoří všechny obory této činnosti, je taktéž nedělitelný a problematiku bezúhonnosti proto nelze zužovat jen na některé z obsažených oborů. Správní orgány jsou povinny respektovat výrok o vině a trestu rozsudku trestního soudu. V projednávaném případě se obecní živnostenský úřad nedopustil nepřipustného výkladu trestního zákoníku. Na základě § 6 odst. 4 živnostenského zákona jsou živnostenské úřady oprávněny vyžádat si opis pravomocného rozhodnutí a případně nahlížet do částí trestního spisu, které obsahují podklady pro posouzení otázky bezúhonnosti. K námitce žalobce, že mu zrušením živnostenského oprávnění bude znemožněno nahradit škodu způsobenou trestným činem, a že naplní skutkovou podstatu trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 trestního zákoníku, žalovaný konstatoval, že případná tíživá životní situace žalobce není kritériem pro posouzení jeho bezúhonnosti a živnostenský úřad svým rozhodnutím zcela jistě nezapříčiní to, že žalobce spáchá zmiňovaný trestný čin.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

4. Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce včas žalobu. Namítl, že správní orgány v rozporu s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, nezjistily skutečný stav věci. Jejich postup vážně zpochybňuje rozsudek trestního soudu. Soud totiž žalobci neuložil trest kompletního zákazu podnikatelské činnosti, nýbrž mu zakázal pouze spediční činnost. Zohlednil totiž, že jej zavázal k povinnosti přiměřeně nahradit škodu osobám poškozeným trestným činem. Správní orgán je vyloučen z možnosti měnit nebo přijímat jiné závěry nebo rozhodnutí a má povinnost se výkladem, kterým soud rozhodoval o vině, řídit a respektovat jej. Žalovaný fakticky změnil výrok o trestu a porušil tak zásadu interpretace, tedy výkladu zákona, k němuž je právně legitimován pouze soud.
5. Žalobce též citoval § 6 odst. 4 živnostenského zákona. Dovodil, že živnostenský úřad je povinen posuzovat bezúhonnost v souvislostech a respektovat soudem vyslovený výrok o zákazu podnikání v oboru spediční činnosti. Rozhodnutí správních orgánů nemůže překonat výrok trestního rozsudku. Tím byl totiž žalobce ujistěn o tom, že soud nebyl vázán doslovným zněním ustanovení živnostenského zákona, nýbrž se od něj směl odchýlit v případě, kdy to vyžadoval ze závažných důvodů účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku, a proto výrok o zákazu živnostenského oprávnění omezil pouze na oprávnění týkající se výlučně spediční činnosti. Kompletní zákaz činnosti soud nevyslovil také s ohledem na uloženou povinnost k náhradě škody. Následek takového zákazu by se na straně žalobce projevil tím, že by mařil výkon soudního rozhodnutí. Postupem správních orgánů došlo rovněž k maření práva na

spravedlivý proces. Žalobce byl v dobré víře, že není postižen kompletním zákazem podnikání, a proto se proti odsuzujícímu rozsudku ani neodvolal.

6. Žalobce navrhl, aby soud zrušil napadené rozhodnutí žalovaného.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

7. Ve vyjádření k žalobě ze dne 24. 8. 2018 žalovaný setrval na argumentaci uvedené v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Uvedl, že měl k dispozici dostatečný a relevantní podklad, kterým byl rozsudek Okresního soudu ve Znojmě. Z něj vyplývaly všechny potřebné informace k tomu, aby si udělal jasnou představu nutnou pro učinění závěru stran žalobcovy bezúhonnosti. Rozhodnutí, kterým je jakýkoli podnikatel odsouzen pro úmyslný trestný čin, je pouze podkladem pro posouzení bezúhonnosti živnostenským úřadem ve smyslu živnostenského zákona. Po obdržení předmětného rozsudku se správní orgány zaměřily na posouzení souvislosti trestné činnosti s podnikáním žalobce. Přitom vycházely z popisu skutku obsaženého v dotčeném rozsudku. Ztráta základní podmínky provozování živnosti, tj. bezúhonnosti, stojí před případným vyslovením trestu zákazu činnosti, jakožto překážky provozování živnosti.
8. Navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV. Replika žalobce

9. V replice k vyjádření žalovaného ze dne 25. 10. 2018 žalobce vyjádřil opětovný nesouhlas s názorem správních orgánů.

V. Posouzení věci soudem

10. Soud, v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“), bez nařízení jednání, přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i rozhodnutí obecního živnostenského úřadu včetně řízení předcházejících jejích vydání, a shledal, že **žaloba není důvodná**.
11. Dle § 6 odst. 1 písm. b) živnostenského zákona je jednou ze všeobecných podmínek pro provozování živnosti *bezúhonnost*. Odstavec 2 citovaného ustanovení říká, že *za bezúhonnou se pro účely tohoto zákona nepovažuje osoba, která byla pravomocně odsouzena pro trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže byl tento trestný čin spáchan v souvislosti s podnikáním, anebo s předmětem podnikání, o který žádá nebo který oblaňuje, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena*. Podle § 58 odst. 1 písm. a) živnostenského zákona *živnostenský úřad zruší živnostenské oprávnění, jestliže podnikatel již nesplňuje podmínky podle § 6 odst. 1) písm. a) nebo b)*.
12. Žalobce nejprve namítl, že správní orgány nerespektovaly zásadu materiální pravdy obsaženou v § 3 správního řádu. Dle tohoto ustanovení *nevyplyvá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2*.
13. Nutno zdůraznit, že ze samotného textu zákona plyne, že povinností správního orgánu je zjistit stav věci v nezbytném rozsahu tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti. Povinnost správního orgánu řádně objasnit skutečný stav věci tak není absolutní a je významně korigována zásadou procesní ekonomie. Správní orgán má povinnost volit důkazní prostředky tak, aby byl objasněn skutečný stav věci, aby byl objasněn rychle a hospodárně. Nesmí provádět nadbytečné důkazy, které nemají žádnou vypovídací hodnotu a neobjasňují skutečný stav věci.
14. V nyní projednávané věci správní orgány vycházely z výše citovaného rozsudku Okresního soudu ve Znojmě, jímž byl žalobce odsouzen pro zločin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 4 písm. d) trestního zákoníku. Pro zodpovězení nastolené otázky, zda byla ze strany správních orgánů respektována zásada materiální pravdy, je třeba nejprve říci, zda v projednávané věci mohly jiné

důkazy výrazným způsobem ovlivnit závěr o ztrátě žalobcovy bezúhonnosti. V této souvislosti lze připomenout především § 6 odst. 4 věta první a druhá živnostenského zákona, dle něhož „*pro účely posouzení bezúhonnosti je živnostenský úřad oprávněn vyžádat si od soudu opis pravomocného rozhodnutí. Pokud rozhodnutí neobsahuje skutečnosti rozhodné pro posouzení bezúhonnosti, je živnostenský úřad oprávněn nablížit do těch částí trestního spisu, které tyto skutečnosti obsahují.*“

15. Správní orgány měly k dispozici opis citovaného rozsudku. Ze skutkové věty výroku o vině lze seznat, jakým konkrétním jednáním žalobce naplnil znaky skutkové podstaty dotčeného zločinu podvodu. Z odůvodnění rozsudku je pak dostatečným způsobem zřejmé i to, na základě jakých důkazů soud dospěl k závěru o vině žalobce, a jakými úvahami byl veden při hodnocení takových důkazů.
16. Zdejší soud je proto přesvědčen o tom, že správní orgány měly v citovaném rozsudku dostatečný podklad pro učinění závěru stran bezúhonnosti žalobce pro účely živnostenského zákona. Pokud žalobce ještě v rámci správního řízení (nikoli v žalobě adresované zdejšímu soudu) požadoval doplnění důkazů o zprávu Probační a mediační služby, ztotožnil se soud s názorem žalovaného, že tato zpráva by nikterak nepřispěla k objasnění věci. Rozhodujícím faktorem pro posouzení bezúhonnosti podnikatele je totiž v souladu s § 6 odst. 2 živnostenského zákona to, zda spáchal úmyslný trestný čin v souvislosti s podnikáním, respektive s předmětem podnikání. Probační a mediační služba by přitom mohla podat zprávu týkající se výlučně toho jednání žalobce, které nastalo až poté, co odsuzující rozsudek v jeho trestní věci nabyl právní moci. Až tímto okamžikem má účinky dohled stanovený vysloveným výrokem o trestu a tedy až od tohoto okamžiku je činná Probační a mediační služba. Nejenže by tak požadovaná zpráva nemohla přispět k bližšímu objasnění trestné činnosti, které se žalobce dopustil, naopak by vyhověním takovému důkaznímu návrhu správní orgány porušily další důležitou zásadu správního řízení zakotvenou v § 6 správního řádu, a to zásadu rychlosti a hospodárnosti.
17. Žalobce dále namítal, že správní orgány svým postupem vážně zpochybnily zmíněný rozsudek. K výroku o trestu soud dospěl po zhodnocení všech souvislostí a neuložil žalobci kompletní zákaz činnosti, neboť měl na mysli povinnost žalobce nahradit škodu způsobenou trestnou činností. Žalobce dále vyslovil názor, že správní orgány jsou vyloučeny z možnosti měnit či přijímat jakékoli jiné závěry nebo rozhodnutí a mají povinnost řídit se výkladem, který použil soud při rozhodnutí o vině žalobce a tento respektovat.
18. V tomto směru je třeba především konstatovat rozdílný účel trestu zákazu činnosti a institutu zrušení živnostenského oprávnění. Trest je právním následkem trestného činu. Jedná se o prostředek státního donucení, které je ukládáno jménem státu, na základě zákona, v rámci trestního řízení, k tomu povolanými soudy. Tímto opatřením má být pachateli způsobena určitá újma a zároveň je jeho prostřednictvím vyjádřen společenský odsudek protiprávního jednání (viz *Šámal, P. a kol. Trestní zákoník, 2. vydání, Praha: C.H.Beck, 2012, 3614 s., § 36*). Uložení a výkon trestu zákazu činnosti jsou přitom konkrétně upraveny v § 73 a § 74 trestního zákoníku. Z uvedeného je tedy patrné, že trest zákazu činnosti spočívající v zákazu podnikání v oboru spediční činnosti vyslovený Okresním soudem ve Znojmě je jedním z právních následků trestné činnosti žalobce, mimo jiné s jasně sankčním charakterem. Již podle čl. 90 věty druhé Ústavy České republiky přitom o vině a trestu za trestné činy může rozhodovat jen soud.
19. Naproti tomu právní základ živnostenského podnikání vychází z čl. 26 Listiny základních práv a svobod, podle něhož má sice každý právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost, avšak zákon může stanovit podmínky a omezení výkonu určitých povolání nebo činností. Jedním z takových zákonů je přitom již výše zmiňovaný živnostenský zákon. „*Předmětem úpravy živnostenského zákona je stanovení podmínek pro vstup do živnostenského podnikání, vymezení základních povinností podnikatele, provádění dozoru živnostenskými úřady nad dodržováním povinností podnikatele a ukládání sankcí. Kontrolu provádějí živnostenské úřady, kterými jsou odbory obecních úřadů s rozšířenou*

působnosti v rámci přeneseného výkonu státní správy.“ (viz Kunštátová, T., Solomonová, K., Dickelt, F., Balada, L. Živnostenský zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, 452 s., § 1).

20. Z výše uvedeného je tedy patrné, že zatímco o vině a trestu za trestné činy rozhodují výlučně soudy, dozor nad dodržováním podmínek živnostenského podnikání připadá živnostenským úřadům.
21. Jednou z všeobecných podmínek provozování živnosti je přitom podle § 6 odst. 1 písm. b) živnostenského zákona podmínka bezúhonnosti ve smyslu § 6 odst. 2 téhož zákona. Pokud podnikatel nesplňuje podmínku bezúhonnosti, zruší živnostenský úřad živnostenské oprávnění podle § 58 odst. 1 písm. a) živnostenského zákona. Z popsaného tak vyplývá, že správní orgány při zrušení živnostenského oprávnění postupovaly plně v souladu se svou kompetencí a nikterak nezasáhly do pravomoci soudů.
22. Na tomto místě je nutné připomenout rovněž závěr uvedený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2019, č. j. 7 As 146/2018-18 (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), že *„ztráta bezúhonnosti patří mezi obligatorní důvody pro zrušení živnostenského oprávnění. Pokud tedy dojde k naplnění tohoto důvodu, živnostenský úřad je povinen živnostenské oprávnění zrušit. Podmínku bezúhonnosti je přitom nutno chápat jako určitý ochranný prostředek, kterým se stát brání proti živnostenskému podnikání těch osob, u nichž se lze důvodně obávat, že touto svojí činností budou poškozovat zájmy jedinců i společnosti. [...] Zrušení živnostenského oprávnění proto nelze považovat za sankční opatření v pravém slova smyslu (jako např. rozhodnutí o uložení pokuty) a takovýto postup nespadá pod dvojí trestání ve smyslu zásady ne bis in idem.“*
23. Je tedy patrné, že zrušení živnostenského oprávnění nemá na rozdíl od uložení trestu zákazu činnosti primárně sankční charakter, nýbrž především ochrannou funkci. Posouzení naplnění podmínek pro rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění je přitom v gesci správních orgánů. Takový právní mechanismus spočívající ve zrušení živnostenského oprávnění v návaznosti na ztrátu bezúhonnosti, odráží vůli zákonodárce. Právní úprava v určitém smyslu pracuje s pochybností o budoucím poctivém jednání osoby, která se již jednou dopustila trestného činu v souvislosti s podnikáním – následkem je proto zrušení živnostenského oprávnění.
24. V souladu s výše citovaným § 6 odst. 4 živnostenského zákona je trestní rozsudek podkladem pro posouzení bezúhonnosti pro účely živnostenského zákona. Správní orgány si nemohou samy učinit úsudek o tom, zda a kým byl spáchán trestný čin, naopak jsou v tomto směru vázány příslušným rozhodnutím [srov. § 57 odst. 1 písm. c), odst. 3 správního řádu]. Pro případy posuzování bezúhonnosti pro účely živnostenského zákona to mimo jiné znamená, že správní orgány nejsou oprávněny samy dospět k závěru, že podnikatel spáchal úmyslný trestný čin, aniž by byla vina vyslovena pravomocným odsuzujícím rozsudkem. Soud je toho názoru, že v projednávané věci správní orgány neporušily ustanovení zavazující je vycházet z příslušného rozhodnutí, když nikterak nepřezkoumávaly výrok o vině a plně se řídily skutkovými závěry Okresního soudu ve Znojmě.
25. Na druhou stranu nelze nikterak dovozovat, že by správní orgány při rozhodování o zrušení živnostenského oprávnění zavazovalo, jaký trest vyslovil příslušný soud. Lze si totiž představit i situaci, kdy by nebyl vůbec uložen trest zákazu činnosti, jelikož by bylo shledáno, že je v projednávané věci dostačující jiný trest, případně by pro takový postup nebyly naplněny podmínky zakotvené v trestním zákoníku. I v takovém případě by ale správní orgány mohly dospět k závěru, že podnikatel již není bezúhonný ve smyslu živnostenského zákona. Jinými slovy, pro posouzení bezúhonnosti je rozhodující to, že došlo ke spáchání úmyslného trestného činu v souvislosti s podnikáním, respektive, že ohledně něj byla pravomocně vyslovena vina a nikoli jeho právní následek v podobě uloženého trestu.

26. Je tedy nutno rozlišovat trestní řízení, jehož výsledkem je rozhodnutí o vině a stanovení příslušného trestu za spáchané trestné činy, a správní řízení, které může dospět (a v posuzovaném případě rovněž dospělo) ke zrušení živnostenského oprávnění. Z těchto důvodů také nelze směřovat opravné prostředky, které může obviněný využívat v rámci trestního řízení, a které jsou zcela nezávislé na případném správním řízení. Proto se soud neztotožnil ani s námitkou žalobce, že postupem správních orgánů došlo ke zmaření jeho práva na spravedlivý proces. Konečně je nutno žalobci připomenout i to, že Okresní soud ve Znojmě mu uložil trest podle ustanovení trestního zákoníku a nepostupoval podle živnostenského zákona.
27. Pokud pak jde o vztah trestu uloženého v rámci trestního řízení a zrušení živnostenského oprávnění z důvodu ztráty bezúhonnosti, nutno zdůraznit, že na rozdílnou povahu těchto institutů pamatuje i živnostenský zákon. Podle § 8 odst. 5 věta první a druhá zmiňovaného zákona *fyzická nebo právnická osoba, které byl uložen zákaz činnosti, nemůže po dobu trvání tohoto zákazu živnost, do jejíž obsahové náplně tato činnost spadá, provozovat. Jedná-li se o živnost volnou, nemůže tato osoba provozovat činnost v rámci živnosti volné, na kterou se vztahuje trest nebo sankce zákazu činnosti, a to po dobu trvání tohoto zákazu; provozování ostatních činností v rámci živnosti volné zůstává nedotčeno.* Je tedy patrné, že případně uložený trest zákazu činnosti spadá do množiny překážek výkonu živnosti. Překážka výkonu činnosti se může uplatnit až v případě, že jsou splněny podmínky pro výkon živnosti. Jinými slovy řečeno, nejprve je nutné vůbec posoudit, zda konkrétní podnikatel splňuje podmínky pro výkon živnosti a teprve v případě, že tomu tak je, je potřeba zkoumat, zda mu v jejím výkonu nebrání další překážky. Podle § 5 odst. 1 živnostenského zákona mohou totiž živnost provozovat fyzické a právnické osoby, které primárně splní podmínky podle citovaného zákona.
28. Nutno zdůraznit, že jak ztráta bezúhonnosti dle § 6 odst. 2 živnostenského zákona, tak vznik některé z překážek živnosti podle § 8 téhož zákona je obligatorním důvodem pro zrušení živnostenského oprávnění dle ustanovení § 58 odst. 1 písm. a), b) živnostenského zákona. Pokud tedy nastanou zákonem předpokládané podmínky, živnostenský úřad musí předmětné oprávnění zrušit, neboť mu již v tomto směru není poskytnut prostor pro správní uvážení.
29. Konečně se soud neztotožnil ani s pohledem žalobce, že postup správních orgánů mu zabrání splnit trestním rozsudkem uloženou povinnost k náhradě škody. V tomto směru lze připomenout, že existují i jiné možnosti výdělku než pouze v rámci provozování živnosti, kdy postup správních orgánů žalobci nikterak neznemožňuje vykonávat činnost např. v zaměstnaneckém poměru. Obecně sice každému plyne z čl. 26 Listiny právo svobodně si zvolit, jakým způsobem se bude živit, nicméně v mezích zákonných podmínek, které však žalobce vlastním přičiněním přestal splňovat. Proto nelze akceptovat ani tu námitku žalobce, že zrušením živnostenského oprávnění správní orgány zapříčiní, že ze strany žalobce dojde k maření soudního rozhodnutí.
30. Závěrem nutno zdůraznit, že řízení v oblasti správního soudnictví je striktně ovládáno dispoziční zásadou. S ohledem na § 75 odst. 2 věta první s. ř. s. soud přezkoumal rozhodnutí žalovaného v mezích uplatněných žalobních bodů. Jak je patrné z výše uvedeného, tyto atakovaly rozhodnutí žalovaného z důvodů, že živnostenské úřady nejsou oprávněny ke zrušení živnostenského oprávnění, pokud takový postup nezvolí soud rozhodující o vině a trestu. Takový právní závěr ovšem nelze přijmout.
31. Jako *obiter dictum* však soud připomíná opakovaně vyslovený názor správních soudů, že bezúhonnost konkrétního podnikatele je třeba vždy zvažovat v souvislostech jeho podnikání s ohledem na jemu aprobovaný předmět činnosti, tak aby zásah do práva podnikat nebyl neproporcionální. Takto lze zmínit závěry přijaté např. v rozsudcích Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 As 69/2008-50, a ze dne 2. 2. 2012, č. j. 7 As 47/2011-84, že výklad § 6 odst. 2 živnostenského zákona je třeba provést se zřetelem na smysl a účel podmínky bezúhonnosti. Souvislost skutkové podstaty (respektive trestného činu) s podnikáním je tedy nutné vykládat s ohledem na aprobovanou činnost konkrétní podnikatelské osoby a tuto

souvislost řádně zdůvodnit, neboť jen tak je možné dostat požadavkům ústavně konformního výkladu.

32. Dále v rozsudku ze dne 5. 3. 2015, č. j. 9 As 229/2014-36, Nejvyšší správní soud rozvedl, že *„hlediskem posuzování musí vždy být to, zda povaha trestné činnosti osoby způsobuje obavu z dotčení základních práv a svobod třetích osob při výkonu konkrétní a probrané činnosti a zda by zásah do práva na podnikání nebyl v rozporu s principem proporcionality. Otázkou, jestli má trestná činnost takovou souvislost s podnikáním (nebo předmětem podnikání), že způsobuje ztrátu bezúhonnosti ve smyslu živnostenského zákona, je třeba zodpovědět v kontextu konkrétní věci a živnostenského oprávnění.“*
33. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 6. 2019, č. j. 1 As 286/2018-26, pak plyne potřeba klást *„důraz na skutečnost, aby podmínka bezúhonnosti, která omezuje základní právo na podnikání, byla vykládána a aplikována s přihlédnutím k principu proporcionality, tj. aby omezení práva na podnikání bylo přiměřené skutkovým okolnostem případu. Otázkou, jestli má trestná činnost takovou souvislost s podnikáním (nebo předmětem podnikání), že způsobuje ztrátu bezúhonnosti ve smyslu živnostenského zákona, je tedy třeba zodpovědět vždy v kontextu konkrétní věci a konkrétního živnostenského oprávnění.“*
34. Nelze se tedy ztotožnit s názorem žalovaného uvedeným jednak v napadeném rozhodnutí a zopakovaným i v jeho vyjádření k podané žalobě, že *„podnikatel je buď považován za bezúhonného ve vztahu ke všem živnostem, anebo k žádné“*. Naopak při posuzování podmínky bezúhonnosti je třeba vždy zvážit, zda spáchaný úmyslný trestný čin odůvodňuje zrušení toho kterého živnostenského oprávnění a odůvodnit, jaké úvahy vedly živnostenský úřad k závěru, že zrušení konkrétního živnostenského oprávnění je nutné pro ochranu základních práv a svobod třetích osob.
35. Přes uvedenou dílčí nesprávnost však má soud v popsáném případě za to, že žalobcem spáchaný zločin podvodu patří do skupiny trestných činů, které souvisejí s podnikáním obecně. Ztráta živnostenského oprávnění se tak jeví jako spravedlivý následek trestné činnosti žalobce, jelikož povaha spáchané trestné činnosti způsobuje obavu z dotčení základních práv a svobod třetích osob při jejím výkonu. V tomto směru nelze odhlédnout ani od intenzity spáchaného trestného činu, neboť v projednávaném případě žalobce poškodil řadu svých obchodních partnerů a způsobil celkovou škodu přesahující 800 000 Kč. Byť by tedy správním orgánům bylo lze vytknout určité pochybení při odůvodňování dotčených rozhodnutí, má soud za to, že v posuzovaném případě byl respektován smysl a účel existence podmínky bezúhonnosti jako předpokladu pro možnost vykonávat živnostenské oprávnění.

VI. Závěr a náklady řízení

36. S ohledem na shora uvedené proto soud shledal námitky žalobce neopodstatněnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
37. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který

za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 29. května 2020

JUDr. Zuzana Bystřická
předsedkyně senátu

v. z. Mgr. Petr Pospíšil v.r.
člen senátu
(§ 54 odst. 2 věta druhá s. ř. s.)